

Magnetogram ni avtoriziran!

**MAGNETOGRAM
NAGOVORA
PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
NA SEJI ESS**

Ljubljana, 16. oktober 2012 ob 17.00

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA:

Lep pozdrav vsem skupaj. Hvala za odziv na vabilo. Vabilo je bilo v veliki meri odziv na nekatere dopise, ki sem jih prejel s strani nekaterih članov Ekonomsko socialnega sveta, ki so želeli bilateralne sestanke. Vsega tega v tem časovnem okvirju ne bi bilo možno izvesti, zato sem se odločil, da vas povabim na takšno srečanje. Ni prvo v tem mandatu, podobno srečanje smo imeli na začetku tega mandata. Takrat smo rekli, da bomo, če bo takšna ocena, to prakso obnavljali, ponavljali. To ni formalen sestanek Ekonomsko socialnega sveta, sicer bi ga moral voditi gospod Semolič, kljub temu pa ga sprašujem, če želi on na začetku kratko besedo?

DUŠAN SEMOLIČ: Ne, hvala lepa. Mislim, da bomo prišli do besede v nadaljevanju. Hvala.

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA:

Dobro, potem predlagam, da preidemo k stvari. Smo na neki pomembni točki, za nami je prva faza usklajevanja teh pomembnih paketov zakonov, ki bodo dolgoročno vplivali na to, kakšna bo Slovenija in se to ne tiče samo vsakega izmed nas, ampak vseh skupaj. Nekaj teh ukrepov je bilo že sprejetih, nekateri sprožajo različne pomisleke. Dobili smo tudi tiste, ki zbirajo podpise oziroma so vložili pobudo za zbiranje podpisov za referendumsko zahtevo za dva zakona, ki sta bila že sprejeta izmed tega paketa petih nujnih ukrepov, tako da je tudi v zvezi s tem še prostor in čas za razpravo. Sicer pa je z razliko odtistega našega prvega sestanka na Brdu, danes slika o tem, kje Slovenija je, bistveno bolj jasna. Izpod preprog in iz omar so padli tudi tisti problemi, ki so bili takrat še skriti. Mislimo, da kakšnih dodatnih presenečenj kje v rezervi ni več, tako da se lahko pogovarjamo na podlagi realne slike. Drugo pa je, koliko smo enotni pri njeni oceni. Mislim da vsi vidimo približno isto. Po tem uvodu bom dal besedo tudi predstavnikom oziroma predsednikom ostalih koalicijskih strank. Po tistem sestanku julija, ko je bilo jasno, da obe opozicijski stranki ne želita podpreti teh naporov, se je morala koalicija odločiti, alinadaljuje z iskanjem izhoda iz krize ali pa od tega odstopi. Odločili smo se za tisto prvo možnost in zato mislim, da je dobro, da slišite tudi mnenja ostalih.

Najprej bi želel povedati, da je za to koalicijo in to vlado socialni dialog vrednota. To se ne kaže samo v številu ur, ki so bile za tem omizjem ali zakakšnimi drugimi, ampak tudi v rezultatih teh naporov, ki so omogočili, da je Slovenija naredila prvi pomemben korak s sprejetjem zakona za uravnoteženje javnih financ, brez katerega se danes tukaj najbrž sploh ne bi pogovarjali v tej sestavi, ampak bi sepogajali kje drugje. S tistim smo predvsem pridobili čas, pa tudi dolgoročno strli nekajpomembnih orehov. Tudi ta današnji sestanek je dokaz za to, da je za to koalicijo socialni dialog vrednota. Tej vrednoti smo v koaliciji zavezani do konca oziroma do točke, od katerenaprej lahko odlašanje z rešitvami nedvoumno pripelje do škode za državo, torej za vse nas. Kot že rečeno, prej imamo iz socialnega dialoga v zgodovini Slovenije pozitivne in negativneizkušnje. Imamo pozitivno izkušnjo iz časov, ko se je Slovenija pogajala za vstop vevro območje. Takrat je socialni dialog praktično omogočil, da je Slovenija kot edina od

takratnih aspirantk za vstop v evro sistem pogoje izpolnila. Imamo pozitivno izkušnjo iz letošnje pomladi, ki sem jo že omenil. Imamo pa tudi negativne izkušnje, ena od teh je naš neuspeh leta 2007, ko smo se prvič lotili reforme trga dela - poskusa uvedbe večje prožnosti. Takrat stese sindikati uprli tem predlogom. Moram pa reči, da tudi delodajalci niste vztrajali. To jebilo obdobje, ko je bilo delavcev pravzaprav premalo, ko je bila zaposlenost v Sloveniji navišku in je motivacija pravzaprav splahnela, da bi takrat kaj resnega naredili. Če bi, bi imelidanes en problem manj. Druga takšna negativna izkušnja iz socialnega dialogapa sega v lansko leto, v prejšnji mandat, ko ni uspela uskladitev sprememb pokojninske zakonodaje. Brez kazanja na kogarkoli je treba priznat, da če bi se takrat še nekaj časa pogajali in uskladili, bi imeli danes zagotovo en problem manj. Od tega ko lahko naštevamo pozitivne in negativne izkušnje, je stvar šla naprej. Čas se ni ustavil, situacija je danes bistveno bolj resna, lahko bi celo rekli, da je položaj Slovenije skrajno resen, ni pa nerešljiv in samo od nas samih je odvisno, ali nam bo uspelo. V slovenski zgodovini je nekaj primerjav. Leta 1991 je bilo tudi samo od nas odvisno, ali bomo uspeli in smo uspeli. Tudi takrat smo sicer imeli veliko načelno soglasje, ko je šlo za podporo osamosvojitvi v besedah, v dejanjih in glasovanjih pa so bile velike razlike. Ključno zakonodajo je takratna Demosova koalicija sprejela z nekaj glasovi večine. Če je ne bi, Slovenije danes ne bi bilo. Treba pa je priznati, da je takrat opozicija prispevala svoje glasove pri vseh odločitvah, kjer je bila potrebna dvotretjinska večina in je to drugače od tega, kar je danes. V zvezi s situacijo, s katero se danes soočamo, večkrat slišimo očitke tudi s strani nekaterih izmed vas, češ da vlada straši, ko prikazuje takšne so razmere. Jaz se spomnim neke javnomnenjske raziskave iz januarja leta 1991, ko je samo 14 procentov prebivalcev Slovenije pozitivno odgovorilo na vprašanje >>ali verjamejo, da obstaja verjetnost, da nas bo Jugoslovanska armada napadla<<. Samo 14 procentov ljudi v Sloveniji je temu verjelo in ukrepi, ki smo jih takrat sprejemali za obrambo, se je razglašalo za nepotrebne in za strašenje ljudi. Če bi takratna vlada sprejela to večinsko mnenje in se po njem ravnala, Slovenije danes ne bi bilo oziroma ne bi bila samostojna država. Tako da te primerjave nam lahko služijo po eni strani za zgled, da je možno premostiti tudi zelo velike težave, če stopimo kupaj, po drugi strani pa tudi za opozorilo, da gre lahko marsikdaj zelo drugače pa tudi če se izbere samo kakšno ravnanje, ki navidezno ne izgleda tako daleč stran od tistega, kar je prav. V bistvu je ta primerjava med časom in med problemi, s katerimi se soočamo danes, in med tem, karje bilo v času osamosvajanja, potrebna zato, da se zavedamo, da gre pravzaprav za isto stvar. Takrat je šlo za suverenost in tudi danes gre za suverenost te države. Ne v takšnem totalu kot je šlo takrat, ampak v pomembni meri, o tem nekaj več kasneje. Čeprav je jasno, da če si zadolžen, če si nekomu veliko dolžan, potem najbrž nisi suveren. Brez da bi šli v detajle in da bi na veliko pojansjevali. Suveren si toliko časa, dokler lahko svoje dolgove odplačuješ, izpolnjuješ svoje obveznosti, se držiš pogodb, ki si jih podpisal v zvezi s tem. Tisti trenutek, ko pa tega ne moreš več, pa v marsičem določajo tisti, ki so ti denar posodili.

Prej sem dejal, da je naš položaj resen. Še nekaj let nazaj temu ni bilo tako. Imeli smo določene probleme in strukturna neravnovesja, ki niso bila zaznana niti ne vedno naslovljena. Nekatere stvari so se poskušale reševati, pa pri tem nismo bili uspešni, enega od teh primerov sem omenil že prej. Kljub temu pa je Slovenija pričakala ekonomsko in finančno krizo kot druga najmanj zadolžena članica evro območja, v kondiciji, ko smo imeli najnižje število brezposelnih v naši zgodovini in ko smo imeli uravnotežen proračun. Potem smo tri leta zaporedoma čakali, da bo nevihta minila, izposojali smo si denar, Slovenija je v letih 2009, 2010, 2011 zaporedoma imela proračunski primanjkljaj nad šestimi odstotki. Od decembra leta 2009 smo v mehanizmu presežnega primanjkljaja Evropske unije, se pravi v »kazenski sobi«. Vsa ta leta smo si obljubili, da bomo začeli ta primanjkljaj zmanjševati, in tudi napovedali konkretne številke. Nikoli se to ni zgodilo, praviloma smo ga še povečali in zaradi tega smo v dobrih treh letih podvojili naš javni dolg. Ta je bil bil konec lanskega leta še vedno pod 60 odstotkov letnega bruto domačega proizvoda, vendar pa smo imeli v zadnjih treh kriznih letih najvišji trend naraščanja v Evropi in mislim da enega največjih na svetu, tudi če se primerjamo z državami, s katerimi se nikoli ne bi želeli primerjati.

Danes se velikokrat sliši, kako je vse več revščine. Te oznake prihajajo tudi iz krogov od koder jih človek ne bi pričakoval. Se je pa treba ob tem vprašati, kam smo pa dali teh osem milijard, ki smo si jih izposodili? Če osem milijard evrov prevedemo na potreben denar, ki ga posameznik potrebuje za to, da približno dostojno živi, bi lahko s tem denarjem zagotovo teh 200 tisoč mirno suportirali in bi še ostalo. Torej kam je šlo teh osem milijard? Zelo pomembno se zdi v tem pogledu vprašanje, zakaj je vedno več revščine. Mislim, da ne bomo nikamor prišli, če se bomo pogovarjali na ta način, ne da bi se prej spopadli s pravimi globalnimi razlogi. Pričakovanja za

naslednje leto, če se zelo na kratko ustavim pri teh napovedih - odločili smo se, z razliko od tega, kar je bilo na našem srečanju na Brdu, da te razprave ne bomo podložili z grafi in ostalimi makroekonomskimi pokazatelji. Mislim, da ste se s tem tako ali drugače srečali na sejah Ekonomsko socialnega sveta. Tudi sicer so vsi ti podatki na voljo, kljub temu je tukaj direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj, ki lahko postreže s temi podatki kasneje v razpravi, lahko pa tudi sproti. Ampak skupna značilnost vseh teh napovedi za naše okolje, za evroobmočje, za Evropsko unijo, tudi za svetovno ekonomijo kot tako, je za oktober leta 2012 slabša kot je bila maja ali junija tega leta, še posebej za evroobmočje so se napovedi poslabšale. Poslabšale so se tudi napovedi za Slovenijo in to nam predstavlja dodatne težave v zvezi z realizacijo proračuna, popravljenega proračuna, rebalansa proračuna za letos.

So pa tudi širše mednarodne okoliščine, ki se napovedujejo za naslednje leto. Vsaj nekatere manj ugodne kot je še to kazalo pred kratkim. Zelo velika verjetnost je, da se bo razviti svet nekje do polovice naslednjega leta soočil s ponovnim dvigom rasti cen energentov, nafte. Razprava na zadnji Generalni skupščini Združenih narodov je pokazala, da je zelo realna, pravzaprav neizbežna zaostritev na Bližnjem vходу, ki jo lahko pričakujemo skoraj da sto procentno. Ne gre za Sirijo, ki se že dogaja, gre za Iran. Svetovna agencija za jedrsko varnost je sporočila, da pač Iran potrebuje še dobrega pol leta, da obogati toliko urana, da lahko potem v katerikoli garaži izdelava jedrsko bombo. Za obogatitev potrebuje veliko prostora in številne kapacitete, ki se jih lahko ogrozi, kasnejše faze pa več ne, zato je tudi ameriški predsednik govoril, da obstaja še nekaj mesecev prostora za diplomacijo, potem pa bo zavesa padla. Tudi če se nič drastičnega ne zgodi in upamo, da se ne bo, bo že sama zaostritev dvigovala ceno nafte in energentov, to bo vplivalo na življenjske stroške, kar bo še dodatno poslabševalo gospodarske napovedi. Na to je treba biti pripravljen. Zdaj po drugi strani je sicer glavni val krize, ki je grozil celo z razpadom evro območja mimo. Evropska unija je v tem času zadnjih dveh letih vzpostavila institucije, ki predstavljajo amortizer pred krizo. Te tako imenovane nevarnosti nekega hitrega razpada evro območja in političnih posledic v zvezi s tem za celotno Unijo danes ni več, to je pozitivna novica. Nekateri mehanizmi bodo potrebovali še dolgo časa, da bodo popolnoma operativni, ampak so tukaj. Postopki uveljavitve in operacionalizacije se dogajajo iz dneva v dan in to daje tisto potrebno stabilnost evro sistemu, katerega del smo in to bo delovalo pozitivno. Tudi Evropska centralna banka je sprejela nekaj usmeritev, ki omogočajo, da z bolj fleksibilnim prijemom ali pa prijemi amortizira krizo v monetarni uniji, kar je dodatni stabilizacijski moment v tej situaciji. Gledano zelo realno je to znanje okolja za nas pomembno, ni pa najbolj odločilno. Z veliko verjetnostjo lahko pričakujemo, da se ne bo zelo drastično poboljšalo žal, in niti zelo drastično poslabšalo. Lahko so določeni trendi predvsem navzdol, ampak za nas to ne bo najbolj ključno. Najbolj ključno bo to, kaj bomo mi sami naredili. Kot že rečeno, po tistem sestanku, ki smo ga imeli na začetku mandata, se je slika bistveno razjasnila. Danes vemo, kaj je treba storiti. Ti pogledi so tudi v veliki meri usklajeni z našimi partnerji - Evropsko komisijo, Evropsko centralno banko in Mednarodnim denarnim skladom. In tukaj je teh pet ključnih ukrepov, o katerih bom dodatno povedal nekaj besed, ker gre za pomembne stvari. O tem se pogovarjamo, se pogajamo, nekateri so sprejeti pa se zdaj pogajamo, da ne bi bili blokirani, nekateri so v pripravi in v fazi sprejemanja, dodatnega usklajevanja, je pa vseh pet zelo pomembnih.

Na prvem mestu mora Slovenija nadaljevati s konsolidacijo javnih financ. Prvi korak je bil narejen z zakonom o uravnoteženju javnih financ. Tukaj je bilo zelo pomembno, ni pa to stvar tega Ekonomsko socialnega sveta, zato vam ne bom jemal veliko časa glede tega. Bilo bi zelo pomembno, če bi Sloveniji uspelo zapisati zlato fiskalno pravilo v ustavo. To bi bil signal, ki nas ne bi stal ničesar, samo še enega glasovanja, tri smo že opravili, pa bi zelo izboljšali naš položaj na finančnih trgih. Včasih je to zelo pomembno, ni to enako pomembno za vse države - nekaj tednov nazaj sem bil na obisku v Luksemburgu. Luksemburški predsednik vlade mi je rekel, da njih nihče ne sprašuje, kdaj bodo to naredili, pa na kakšen način, ker se pač z Luksemburgom nihče ne ukvarja. Nihče niti ne pomisli, da bo Luksemburg kdaj zaprosil za kakšno pomoč in da bo moral to vračati. Z nami se pa ukvarjajo. Zelo značilnomje, da so zlato fiskalno pravilo v ustavo po hitrem postopku zapisale države, ki so v podobni situaciji kot smo mi, nekoliko boljši in nekoliko slabši, že vsi so to naredili. Ali bo to naredila Nizozemska, ali bo to naredil Luksemburg, ali bo to naredila Francija, to je pač njihov problem, ki ni tako urgenten kot je naš. Naš je pa zelo. Zdaj formalno imamo čas še eno leto po ratifikaciji, potem ko 12 držav ratificira fiskalni pakt. Dejansko pa vsak dan, ki ga pridobimo, izboljša naš položaj na finančnih trgih, kjer si moramo sposojati denar, da normalno funkcioniramo in da vračamo te dolgove, vsak dan zamude pa nas stane. Ampak kot že rečeno, Ekonomsko socialni svet tukaj

nima glasov v parlamentu in je to zgolj apel na nekoga drugega. Proračuna za leti 2013 in 2014 sta predstavljala velik napor za vlado, zato da smo jih sploh spravili skupaj. Še nikoli doslej, jaz sem bil v tisti vladi v času vojne in osamosvajanja in izgube, v času izgube jugoslovanskih trgov, pa ni bilo tako težko spraviti proračunov skupaj kot tokrat. Velik napor je bil potreben, da smo stvari zaprli. Potem ko so predlogi v javnosti doživeli nasprotovanja tako dvigu prihodkov kot zmanjšanju izdatkov, včasih tudi iz istih logov, to enostavno ni v skladu s fizikalnimi in matematičnimi pravili. Ni možno financirati potreb, če ne dobiš dovolj prihodkov in vemo, kako se dobijo. Še posebej odmeva predlog za znižanje stroškov dela v javnem sektorju. Veliko nesporazumov je bilo v zvezi s številkami, ki so predlagane. Predlagano je v povprečju 5-odstotno znižanje stroškov dela oziroma mase za plače v javnem sektorju. 5 odstotkov glede na rebalans proračuna za letošnje leto. Nobenih drugih odstotkov ni pri tem. Samo ta odstotek je, če primerjamo predlog proračuna za prihodnje leto s tem, kakršen je veljavni proračun za letos. Obstaja pa dilema, kakšna bo realizacija tega segmenta proračuna za letos. Ali bomo dosegli cilj, ki je bil postavljen v proračunu in v zakonu o uravnoveženju javnih financ ali ne. Tukaj govorim o povprečju, v praksi bodo odstopanja, ponekod bodo cilji doseženi, ponekod bodo preseženi, ponekod ne bodo, in to je tudi odgovor na vprašanje, koliko bo potrebno drugo leto tukaj zatisniti pas. Toliko manj kolikor bolj smo ga letos, in toliko bolj kolikor ti cilji letos niso bili doseženi. Se pravi teh pet odstotkov se bo od sektorja do sektorja, od resorja do resorja, zmanjšalo ali povešalo. Tisto, kar je naša realna omejitev, so razpoložljiva sredstva. Niti ne želje, niti ne procenti, ampak razpoložljiva sredstva. Proračuna za prihodnji dve leti sta ključna za spremljajočo zakonodajo - zakon o izvajanju proračuna in ostali akti. Drugi korak, ki ga moramo narediti letos do konca leta za uravnoveženje javnih financ, zato da spravimo hišo v red, ni ključni cilj to, kar se včasih napačno razlaga - zdaj zmanjšamo proračunski primanjkljaj pod 3 odstotke. To itak moramo narediti, ker je to že četrto leto, ko nekaj obljublamo, pa doslej nismo naredili in zdaj manevrskega prostora za odlašanje ni več. In tudi ta razlika ni tako bistvena glede na to, kar imamo za letos v proračunu. Ključni cilj teh dveh proračunov je, da Slovenija v obsegu, kot zdaj funkcionira, mislim na gospodarstvo in javni sektor, prvič preživi brez tega, da bi bil kakšen vitalni sistem ali podsistem poškodovan oziroma bistveno oškodovan in da se znotraj tega vzpostavijo tudi potenciali za ponovno rast. To sta ključna cilja obeh proračunov. In tudi z vidika signalov, ki jih pač pošiljamo navzven, in za katere si želimo, da bi imeli čimbolj pozitivne učinke, je to zelo ključen akt. Še nikoli se ni tako podrobno opazovalo, kakšen proračun je katera slovenska vlada predlagala, kot se to dela letos. Druga prioriteta, drugi ukrep ali pa druga skupina ukrepov, ker ne gre samo za enega, je sanacija slovenskega bančnega sistema. Zakon je bil sprejet. Ni bil sprejet na pamet, tudi ni bil sprejet čez noč. Kot veste, je bil predlog že na seji oziroma za sejo državnega zbora v juliju letos, pa smo potem po tistem sestanku, ki ni dal kakšnih pozitivnih rezultatov, in je veliko vprašanje, ali smo naredili prav, ko smo sprejemanje preložili za dva meseca. V tem času je vlada prisluhnila desetinam predlogov, ki so prišli iz različnih strani. Dodatno smo se posvetovali z mednarodnimi finančnimi institucijami, z državami, ki so podobne ali v enake ukrepe že sprejele ali jih izvajajo. Šli smo pogledati tudi v tiste države, kjer so kakšno stvar naredili narobe in so nam svetovali, naj teh napak ne ponavljamo. Skratka, ta zakon ni bil sprejet na pamet. Bil je usklajen z mednarodnimi finančnimi institucijami in gre za resno orodje, s katerim lahko Slovenija reši ta problem. Časa je zelo malo. Ko je bila naša stranka še globoko v opoziciji, je podoben zakon predlagala dve leti in pol nazaj. Tudi številni strokovnjaki so to predlagali. Tega se nismo lotili in zdaj časa enostavno ni več. Gre za ključen ukrep. Brez sanacije bančnega sistema v Sloveniji ni možno računati na pozitivno gospodarsko rast, niti ni možno računati, da se bodo podjetja, ki so danes v težavah, zaradi tega ker se ne ve, kaj bo s temi slabimi krediti, ki jih ne morejo promptno odplačevati, pa bi sicer lahko preživela, kaj bo z njihovo usodo. Pri tistih, ki zbirate ali pa želite zbirati podpise za referendum, s katerim bi se blokirala ta rešitev in preprečilo uveljavitev tega zakona, smo slišali argumente češ »kaj pa bo s podjetji, ki imajo zdaj dolgove pri teh bankah, ti dolgovi bodo preneseni na to agencijo in ta agencija jih bo prodala in bo to tem na čuden netransparenten način prišlo v roke tujcem, ki bodo potem ta podjetja zaprli, mi bomo pa izgubili delovna mesta.« Resnica je ravno obratna. Če mi tega zakona ne uveljavimo in to letos, potem bodo banke, ki so lastnice teh deležev, prisiljene čez noč prodajati te deleže, in to brez da bi bile pri iskanju kupcev izbirčne. Deleže, ki so zdaj oz ki naj bi bili v nevarnosti, v Cinkarni Celje, pa v Heliosu in številnih drugih podjetjih. Te deleže bodo morale banke, če jih ne razbremenimo teh dolgov, dejansko prodat čez noč ali bodo šle v stečaj in potem bo to prodano iz stečajne mase, kar bo še hujša stvar. Torej za usodo teh podjetij, za usodo delovnih mest v teh podjetjih, je ulitje tega zakona ključno. Agencija bo za te prenesene slabe terjatve dobila bančno garancijo oziroma državno garancijo, da nekaterim to ne bo treba prodajati čez noč in se bo tega lahko lotila na organiziran način in marsikje tudi počakala toliko časa, da se bodo

razmere popravile, tudi dve, tri leta, ker bo imela ta manevrski prostor, medtem ko ga banke ne bodo imele. S tem ko se blokira ta rešitev, se v osnovi ogroža delovna mesta v vseh teh podjetjih, o katerih se govori. Ravno obratni bodo ti učinki in bodo prišli zelo hitro. Ljudje ne bodo pozabili. Premalo časa bo minilo, da se bo to dejansko pozabilo. Sanacija bančnega sistema je ukrep, ki ga je potrebno izvesti, je strateški, brez tega da to naredimo, lahko tudi vse ostale štiri pakete spravimo skozi, izvedemo pokojninsko reformo, reformo trga dela, pa to ne bo dovolj. Ne bo nove rasti in te reforme ne bodo zadoščale, tudi s proračuni ne bomo prišli skozi. Tretja takšna prioriteta je ureditev kaosa pri upravljanju z državnim premoženjem. Danes štiri različne institucije o tem odločajo. Marsikaj se tukaj dogaja. Mogoče za 5 procentov veste, ali pa vemo. Še posebej v zadnjem času izgleda, kot da tukaj ni nobenega gospodarja. Izplačuje se dividende, nagrade, podpisuje se dolgoročne pogodbe, dejansko se ogrožajo delovna mesta in nihče nikomur za nič ne odgovarja. Te stvari je treba urediti z načinom, kot je predlagan v zakonu o slovenskem državnem holdingu, kjer je omogočena tudi pregledna privatizacija, na mestih, kjer je to smiselno. Tudi tukaj se pridobiva čas, da ni potrebno nekih deležev, ki so danes malo vredni, računamo pa, da bodo čez dve leti bistveno več, prodajati danes. V nasprotnem primeru pa je vsaka od teh institucij, od Kapitalške do Odškodninske družbe pod posamičnimi pritiski, pritiski svojih bilanc, zahtev in terjatev in je ta manevrski prostor bistveno manjši. Tukaj se z blokado dosega ravno obratne učinke, kot se jih pa razlaga. Četrta prioriteta je vzdržnost pokojninskega sistema. To reformo delamo zato, da bo možno tudi v prihodnjih letih upokojujencem izplačevati pokojnine, in da bodo tudi tisti, ki se bodo upokojevali v prihodnjih letih, lahko računali na takšne pokojnine. Če tukaj ne naredimo teh korakov, potem je to vse ogroženo. Kot veste, realna pokojnina pada že vrsto let. Namen te reforme je tudi zaustaviti to padanje pokojnin. In namen te reforme je tudi razbremeniti pokojninski sistem. Upokojujenci so danes v Sloveniji velikokrat deležni neupravičenih kritik, češ koliko stanejo to družbo in se ob tem navaja številke, ki ne predstavljajo v celoti izdatkov za pokojnine. Še 48 drugih različnih kategorij je tukaj skritih. V tej fazi ne posegamo v nobeno od teh, se pravi nobeno od teh izplačil se ne bo niti povečalo niti zmanjšalo, bo pa preneseno tja, kamor spada, in ne bo bremenilo pokojninskega sistema. Imamo še peto prioriteto, to je prožna varnost na trgu dela. Že prej sem rekel, da bi nam bilo vsem lažje, če bi uspeli leta 2007 tukaj narediti kakšen pomemben korak naprej. Naredili smo nekaj polovičnih. Zdaj je Slovenija na vseh mednarodnih primerjavah, ki so zelo pomembne, ker vplivajo na to, ali se bo v Slovenijo investiralo ali ne. Smo na vrhu med rigidnostjo na trgu dela in to je eden od ključnih odvrtačalnih dejavnikov pri tujih investitorjih. Mi se lahko delamo, da temu ni tako, ampak nismo mi tisti, ki odločamo o tem, ali bo nekdo pri nas investiral in posledično ustvarjal nova delovna mesta ali ne. Že prej sem dejal, da je zelo pomembno, da uresničimo vseh 5 ukrepov. Če eden tukaj izpade, če enega ne naredimo, bomo imeli invalidni paket, ki bo šepal in bomo imeli na barki preluknjana jadra, čez katera bo veter uhajal in je veliko vprašanje, ali bo naša hitrost pri bežanju iz teh kriznih voda dovolj velika. Če vseh teh 5 korakov naredimo, in ni nobenih razlogov, da jih ne bi, se nam nudi možnost hitrega okrevanja. Kot sem dejal že prej, je slovenski javni dolg še vedno, čeprav za silo, ampak še vedno v maastrichtskih mejah. Kar pomeni, da lahko normalno funkcioniramo in servisiramo ta dolg, v tem primeru. Naša brezposelnost še vedno ni drastična. Kljub temu, da so številke visoke, in da je to velik problem. Največji za tiste, ki so brez dela, pa njihove družine, ampak tudi za socialne blagajne, tako državne, kot občinske. Slovenija ima dobro geostrateško lego in vrsto drugih prednosti, ki lahko pridejo do izraza, če se bomo normalno razvijali in šli naprej. Če bomo pa stopicali na mestu, pa tega ne bomo opazili ne mi, ne naši partnerji. Takojšnja posledica teh ukrepov po sprejetju in implementaciji je tudi dvig bonitetnih ocen države, naših finančnih institucij, podjetij, dvig cene delnic našega državnega premoženja oz. srebrnine, možnost samostojnega vračanja dolgov in normalnega funkcioniranja javnih financ, s tem tudi normalnega delovanja javnega sektorja. Dobimo konsolidirane bilance, ki bodo omogočale, da imamo zadostne vire pri sofinanciranju, pri izrabi evropskih sredstev, kajti tudi to je ogroženo. Sprejem teh ukrepov zagotovo, to bodo sicer kolegi iz delodajalskih vrst bolj natančno povedali, pomeni dvig gospodarskega poslovnega optimizma, pripravljenost, da se več investira, ne samo čaka na boljše čase, kar pomeni in predstavlja, z ukrepi ki jih je vlada sprejela za večjo rast, večje naložbe doma. Vse to zagotavlja tudi povečanje interesov za tuje naložbe. Posledično porast zaposlenosti, zmanjšanje brezposelnosti, zaustavitev dolgoročnega padanja pokojnin, ki smo mu zdaj priča, večje zaposlovanje mladih, ki so danes v veliki meri brez perspektive, gospodarsko rast, povečanje blaginje, več prilivov v proračun in na koncu tudi boljše nagrajevanje v javnem sektorju, kjer so bila v zadnjem času, kar se tega tiče, odrekanja in je velikokrat zelo majhna razlika pri nagrajevanju tistih, ki delajo slabo, in tistih, ki delajo dobro.

Kaj zgubimo, če teh petih korakov ne naredimo? Kot sem dejal že na začetku, je ogrožena tudi naša suverenost oz. del te suverenosti. Če mi teh petih korakov ne naredimo sami, bomo morali sprejeti pogoje drugih. Že prej sem dejal, da so ti koraki več ali manj usklajeni z mednarodnimi finančnimi institucijami, ki pa niso tuje institucije. To so tudi naše institucije. Slovenija je članica Evropske unije, se pravi Evropska komisija je naš organ. Slovenija je članica evro sistema oz. evro območja, evro cone. Evropska centralna banka je tudi naša banka. Mednarodni denarni sklad je tudi naš sklad. Slovenija je članica, plačuje v ta sklad. Mi smo sami sokreirali ali pa vsaj sprejeli z včlanitvijo pravila teh treh institucij. Mi smo jih ratificirali. To so tudi naša pravila. In to, kar bodo oni zahtevali od nas, so pravzaprav tudi naši pogoji, ki si jih tokrat dajemo sami sebi. Torej to niso neki čudni tujci v črnih oblekah in s črnimi kovčki, ne, to so naše institucije, ki bodo od nas zahtevale tisto, kar mi zahtevamo od drugih. Spomnite se razprave v slovenskem parlamentu in slovenski javnosti, ko smo prvič odločali o tem, ali bo Slovenija prispevala svoj delež za reševanje Grčije, takrat, ko še ni bilo teh reševalnih mehanizmov. 70 % slovenske javnosti je temu nasprotovalo. In ko bo Slovenija na tapeti, mislite, da bo razprava v nemškem parlamentu kaj drugačna? Ali pa kje drugje. Nihče noče plačevati za druge. Še posebej, ker nihče ne bi smel priti v ta položaj. Slovenija ne bi smela biti v tem položaju, v katerem smo. Mi smo v tem položaju zato, ker smo kršili pravila. Mi smo v tem položaju zato, ker smo od leta 2009 v postopku. Zaradi kršitve smo v mehanizmu presežnega primanjkljaja. Ne bi smeli imeti večji proračunski primanjkljaj od 3 %, pa smo ga imeli tri leta zapored. In tako naprej. Kršimo lastna pravila, ne tuja pravila. In tisto, kar se bo zahtevalo od nas je, da spoštujemo pravila. In zahtevalo se bo od nas, da vzpostavimo sistem, v katerem bo Slovenija denar, za katerega bo prosila v obliki finančne pomoči, sposobna vračati. Takšne so te zadeve. Mi smo objavili na spletni strani predlog sporazuma s Španijo, zelo dolg dokument je. Španija se še ni dokončno odločila, ali bo to vzela ali ne, ko gre za reševanje njihovih bank. Svetujem, da si tisti, ki dvomi v tovrstne aranžmaje, to prebere. Lahko vidi, v kakšne detajle se tukaj gre, ko se postavljajo pogoji. Na voljo so tudi sporazumi in paketi z Grčijo, Portugalsko, Irsko. Nič drugače ne bo z nami. V tem primeru bo na mizi vzemi ali pusti. Kot sem jaz dejal že večkrat v zadnjih tednih ta mednarodna finančna pomoč ni darilo. To je posojilo. Posojilo, ki ga sicer država ne more več dobiti na mednarodnih finančnih trgih. In to posojilo je treba vrniti. To posojilo poveča tvoj javni dolg. Če bi zaprosili samo za pomoč za banke, po sklepu evropskega sveta iz junija, naj temu ne bi bilo tako, naj se to ne bi štelo v javni dolg države, vendar ta mehanizem še ni operativen. Glede na stališče Nemčije, tudi ne bo do konca prihodnjega leta. To je predolg rok za nas. Torej za nas pride v poštev samo zaprosilo za finančno pomoč, ki predstavlja kombiniran pristop Evropske komisije mednarodnega denarnega sklada in Evropske centralne banke in Evropske komisije. In ki na drugi strani pomeni postavljanje pogojev, ki so pogoji za celotno državo, za javne finance v celoti, ne samo za bančni sistem. To je realnost. Španija okleva s sprejetjem te pomoči za te banke zato, ker v tem trenutku to ni pomoč za banke, ampak je za celo državo, z vsemi pogoji, ki so ostri. Jaz mislim, da če pridemo v takšno situacijo, ne bo nobenega posebnega dvoma, ali se takšno pomoč in to posojilo vzame ali ne. Slovenija ga bo prisiljena vzeti, drugače ne bo več eksistirala kot normalna država, kar pomeni, da bomo prej, preden dobimo prvi obrok, spremeniti referendumsko zakonodajo, o kateri zdaj tečejo dolga pogajanja. In ta pogajanja bodo potem zelo skrajšana, se mi zdi. Morali bomo brez kakšnih posebnih razprav vpisati zlato fiskalno pravilo v Ustavo, ker smo se s tem zavezali, ko smo ratificirali fiskalni pakt. Sprejeti bo treba vse te ukrepe. Če jih zdaj kdo blokira, jih bo pač moral odblokirati. Prva stvar, ki jo bomo spremenili v referendumski zakonodaji, je tisto pravilo, ki pravi, da v roku enega leta, če nek zakon pade na referendumu, ni možno predlagati in glasovati za isto rešitev. To bomo najprej spremenili. In poleg tega bo položaj takrat, ko gre za razmerje med prihodki in odhodki v proračunu, verjetno še bistveno bolj drastičen, kot zdaj, ker takšna situacija vpliva na gospodarski optimizem, pravzaprav na vse. In treba bo dodatno zarezati v proračunske izdatke. Sami veste, kaj to pomeni. Nihče ne bo prišel v slovenski državni zbor ali pa na ekonomsko socialni svet, da bi dvignil roke namesto nas pa naših poslancev. To bomo morali sami izglasovati. Lahko tudi ne. To, da ne bi, v tem primeru, bi seveda pomenilo, da ostanemo brez svežega denarja, da država ne bo mogla izpolnjevati svojih obveznosti, ne bo mogla plačevati računov v celoti, ne bo mogla v celoti nakazati transferja vsak mesec v pokojninsko blagajno. Se pravi, bodo pokojnine toliko manjše. Enako bo pri socialnih transferjih, družinskih prejemkih in tako naprej. Da ne govorim o plačah v javnem sektorju. Ne bodo več petega v mesecu, ne, ampak takrat, ko bo denar in toliko, kot ga bo. Tako, kot je to v podjetju. Govorimo o zelo realnih stvareh, ki so se že dogajale pred nekaj leti v državah članicah Evropske unije. In bi bilo zelo dobro, da se mi naučimo na primerih drugih, ne pa na lastni koži. V tem primeru so v celoti postavljena pod vprašaj tudi evropska sredstva. Naslednji mesec bo odločilna seja Evropskega sveta, kjer naj bi se zaključila pogajanja o naslednji finančni perspektivi, 2014 - 2020. Sloveniji v

tej finančni perspektivi pripadajo znatna sredstva iz evropskih skladov. Še posebej vzhodna kohezijska regija bo deležna pomembnega denarja, kljub temu, da bo to manj, kot je zdaj. Vendar je potrebno zagotoviti lastno udeležbo, sredstva za plačilo DDV in tako naprej. In tega denarja pač ne bo. Se pravi bodo ta sredstva ostala neuporabljena ali pa mogoče, po kakšnem čudežu, potem uporabljena na koncu finančne perspektive. In v tem primeru, če država ne more več svojih obveznosti pokrivati in odplačevanja svojih dolgov ps prodajo obveznic na finančnih trgih, je pod vprašanjem tudi njen obstoj v skupnem valutnem območju, v evro sistemu.

Torej to ni tako preprosto. Celo v Grčiji, kjer smo vsi videli, kaj se je dogajalo, so volivci dvakrat premislili na ponovljenih volitvah, ali gredo iz evra ali ne. Ker so dejansko o tem odločali. In so se potem odločili, da bodo ostali v evro območju. Ker izstop in posledično kriza pomeni za državo zelo negotovo prihodnost.. Brez tega, da bi se natančno dalo predvideti, kaj se vse lahko potem zgodi. Sledi lahko strateško popolnoma nepredvidljiv razplet. In mislim, da si Slovenija ne bo niti približno privoščila, da pride v takšno situacijo, ko bi jo to ogrozilo. Bomo naredili vse, da se to ne zgodi. Kar se tiče odgovornosti je tako, da mi imamo tukaj vsak svojo odgovornost. Vlada je odgovorna za veliko stvari, ni pa odgovorna za vse stvari. Tudi vladna koalicija je odgovorna za tiste rešitve, ki jih lahko izglasujemo z navadno večino, ne. To je popolnoma jasno. Tisti, ki sestavljamo to vladno koalicijo, smo dobili vsak svoje število glasov na volitvah in imamo v skladu s tem tudi porazdeljeno odgovornost in smo odgovorni volivcem. Socialni partnerji ste odgovorni svojemu članstvu, po sindikatih, po zbornicah. Tudi vaše članstvo so volivci. Se pravi, odgovornost vlade je tukaj splošno večja. To govorim zaradi tega, ker so se v zadnjem času pojavili očitki, češ, da vlada ni uskladila proračunov za prihodnji dve leti s socialnim partnerji. Oprostite, povejte mi eno državo, kjer je kakšna vlada uskladila proračune s socialnimi partnerji. Jaz dvomim, da bi bil kakšen proračun kje sprejet. Gre za v veliki meri za tako tehničen postopek tudi, da se to nikjer ne dela. Seveda pa usklajujemo z vami številne ključne sistemske ukrepe, ki bodo absolutno vplivali na to, kakšna bo proračunska politika v prihodnjih dveh letih. Še več, usklajujemo vse tisto, brez česar se teh proračunov sploh ne da zapreti in ki bo dolgoročno vplival na to, kako bomo živeli. Ni pa možno v okviru ekonomsko-socialnega sveta usklajevati posamičnih proračunskih postavk, ki jih je na sto tisoče, ker se ta proces ne bi nikoli zaključil. Smo pa z veseljem, tudi danes to delamo, pripravljani predstaviti te ključne stvari, ki bodo vplivale na to, kako bo vaše članstvo sprejelo čez prihodnje dve leti, glede na to, kar je predlagano v proračunih. Nekaj bi rekel tudi o političnih kalkulacijah, ki se pojavljajo v tej situaciji. Politične kalkulacije so normalne in so legitimne za opozicijo. Tudi v težkih in zahtevnih časih. Verjetno bi si marsikdo želel, da ne bi obstajale, ampak obstajajo in so normalne, legitimne. Mi smo želeli, poleg teh petih ključnih ukrepov, o katerih sem prej govoril, do konca tega leta, zaradi razlogov, ki sem jih že razložil, uskladiti z opozicijo tudi spremembo referendumске zakonodaje in se dokončno opredeliti tudi do vpisa zlatega fiskalnega pravila v Ustavo. Zato smo sklicali tisti sestanek konec julija. Odgovori so bili negativni. Rezultati tistega sestanka so tudi negativno vplivali na naše bonitetne ocene in na sploh na naš položaj. Boljše, da tistega sestanka sploh ne bi bilo. Kriza se je zaradi tega samo poglobila. Vendar smo takrat imeli neko ambicijo, da naredimo vse, kar je možno. Upali smo, da bo zmagal razum, vendar se to ni zgodilo. Zato bi bilo treba še marsikaj dodatno postoriti. Danes imamo pred sabo vendarle sliko, na podlagi katere je možno realno verjeti, da bomo izšli iz najbolj nevarnih voda tudi, če ne bomo do konca leta zapisali zlatega fiskalnega pravila v Ustavo in če ne bomo spremenili referendumске zakonodaje, v kolikor ne bo drugih blokad pri uveljavljanju teh ukrepov. Pa še to je samo predpostavka. Tisti, ki ste prebrali oceno delegacije Mednarodnega denarnega sklada, ki je bila konec septembra tukaj, ste lahko videli, da je vpis zlatega fiskalnega pravila v Ustavo v njihovih stališčih med prvimi prioritetami. In tega ne bomo izpolnili. Bomo videli, koliko časa lahko tukaj še čakamo. Ampak kot že rečeno, to ni v dometu moči te koalicije, niti v dometu tega, kar lahko tukaj naredimo kot člani ekonomsko-socialnega sveta. Torej, če so politične kalkulacije pri opoziciji nekaj normalnega, pa mislim, da niso nekaj normalnega, ko gre za socialni dialog. Socialni dialog je nekaj drugega, kot je razmerje med koalicijo in opozicijo v državnem zboru. Mora biti odmaknjen od tega, bi rekel, strankarskega boja in življenja, ker je to neka dodana vrednost v normalni demokratični državi. Treba je tudi reči, da dokler obstaja takšna referendumska zakonodaja, kakršna je, so vsi koraki, ki jih nekdo naredi v skladu s to zakonodajo, legalni in legitimni. Kdorkoli lahko izbira podpise za pobudo, pa potem za zahtevo za referendum in institucije te države morajo postopati v skladu z rezultati tega zbiranja, tu ni nikakršnih dilem. Tudi nihče nikogar ne more klicati na odgovornost, zaradi tega, ker je te postopke uporabil. Kljub temu pa se je treba zavedati, da obstaja odgovornost tudi v primeru, ko nekdo nekaj dela legalno in legitimno, če ima to posledice. Gre za moralno

odgovornost, gre za odgovornost za posledice. In tu bi rad zelo odkrito povedal, čeprav sem to že enkrat naredil, da nima nihče iluzije, da bo s tem, ko bi blokiral kakšnega od teh petih ukrepov in s tem izpostavil Slovenijo nevarnosti, da mora zaprositi za mednarodno finančno pomoč, s tem rušil to vlado ali pa to koalicijo. To se enostavno ne bo zgodilo. Ne samo zaradi tega, ker smo prestali že kaj hujšega, ampak zaradi tega, ker tega luksuza enostavno ta država nima. Stvari se bodo v tem primeru preveč hitro odvijale naprej. Preživeti je treba tudi januar prihodnjega leta, ne samo do konca tega leta. Ubijajo pa takšne blokade socialni dialog. To, kar mislim, da je bolj ali manj uspešno v Sloveniji potekalo obe desetletji samostojnega življenja s padci in vzponi. Se pa s takšnimi načini ubija socialni dialog. In to zelo konkretno. Ker če se bo Slovenija prisiljena pogajati za mednarodno finančno pomoč, potem bo vlada še vedno sedela na eni strani mize, vendar na drugi strani mize ne boste sedeli vi kot socialni partnerji, ampak bodo sedeli tisti, od katerih bomo mi to pomoč prosili, in ki bodo postavljali pogoje. Tisto bodo ključna pogajanja. Ekonomsko-socialni svet bo še vedno obstajal, še vedno se bomo lahko dobili vsak teden, ampak prava pogajanja bodo potekala nekje drugje. In vlada bo še vedno del teh pogajanj, bojim se, da pa ostali socialni partnerji ne boste. S postopki, s katerimi se Slovenijo potiska v te nevarne vode, se ogroža ne samo ekonomski in socialni položaj državi in državljanov, ampak se tudi ogroža ta socialni dialog. Vsaj za nekaj časa bo to potem v drugem planu. Ob koncu je treba odgovoriti tudi na vprašanje, kdaj pride do kritične točke oz. kako bi se moral razvijati položaj naprej, da pridemo do takšne kritične točke. Odgovor na to vprašanje je, da smo že na tej kritični točki. Ura ni pet minut do dvanajstih, ura je dvanajst. Mi smo že na tej točki. Vse to, kar zdaj počnemo, bodisi v eno ali v drugo smer, odločilno vpliva na naš položaj. In odločilno vpliva na to, ali bomo naslednje leto še Slovenci kot suveren narod in državljanke in državljanji te države kot samostojni politični subjekti, ki na volitvah odločamo, kdo bo upravljal z državo, in ali smo gospodar na svoji zemlji, ali pa bo ta moč omejena. To, kar delamo, je v veliki meri dohitevanje tega, kar bi že morali narediti. Je trud, da se nadoknadi zamuda, ki je bila pridelana. In na države zamudnice v nobenem partnerstvu ne gledajo z veliko naklonjenostjo. Če kdo sprašuje, kdaj bi bila Slovenija prisiljena zaprositi za mednarodno finančno pomoč, je treba najprej reči, da o tem ne odločamo samo mi. Slovenija je del evro sistema. Z našo nestabilnostjo, kljub temu, da smo majhen del ekonomije evro sistema, mi ogrožamo tudi stabilnost celotne evropske monetarne unije. Tukaj ni problem z vidika tega, da bi morali zaprositi za nekaj milijard finančne pomoči, ker teh nekaj milijard, v obsegu evropskega proračuna ne pomeni zelo veliko. To je velik denar za nas, pa za tiste naše zanamce, ki ga bodo morali vračati. To je zelo velik denar. Ampak za cel evro sistem je to majhen denar. Kljub temu pa smo mi ena od 17-ih članic evro sistema in vsaka članica, ki se tukaj zamaje, zamaje cel sistem. Kar pomeni, da to vpliva na stabilnost valute, to vpliva na menjalna razmerja, to vpliva na moč celotne evropske ekonomije, vsaj za nekaj časa. In tudi zelo veliko časa za to, da bi tehtali, tako kot Španija to dela, ali bomo zaprosili ali ne, mi ne bomo imeli. Zelo hitro se bo potrebno odločiti. Nismo sami pri tej odločitvi. Imamo tudi drugo možnost. Da izstopimo iz tega. Ampak prepričan sem, da če bi danes vprašali Slovenke in Slovence, ali so za to, da obdržimo evro ali ne, poznamo odgovor. Zelo negotovo in razburkano morje je preko tiste črte, ki označuje evro cono v Evropi in ostale države. Kritična točka bo zagotovo prepoznana. Pri tem bomo imeli izdatno pomoč in vnaprej povem, da bosta tukaj vlada in vladna koalicija ravnali odgovorno. Odgovorno ne samo navznoter, čeprav je ta odgovornost največja, ampak tudi tudi navzven. Ker brez te odgovornosti smo potem sami in bodo tveganja še bistveno večja. Rad bi zaključil s ponovitvijo par stavkov, ki sem jih povedal na začetku. To pa je, da je ta koalicija zavezana socialnemu dialogu. Tukaj ni nobene razlike med petimi koalicijskimi partnerji, ki bodo takoj za mano dobili tudi besedo in bodo lahko to sami povedali. Tudi če bo v prihodnjih mesecih prihajalo do takšnih in drugačnih ločevanj duhov in pristopov in različnih pogledov, z naše strani ne boste slišali besed, da prekinjamo pogajanja ali da se nismo več pripravljani pogovarjati. To bomo vedno pripravljani. Tudi če bo mogoče komu kdaj kje kakšna izjava ušla, ki bo šla v trenutku kakšnega afekta v kakšno drugo smer, jo dajte v oklepaj. Tega socialnega dialoga ne bomo z vladne stvari nikoli pogojevali z ničemer. Niti postavili kakšnih ultimativ . Želimo si, da se to ne bi dogajalo tudi z drugih strani. In kar se tega tiče, bom naredili vse, da se tudi če bodo časi težji, in se bo zgodilo tisto, česar si ne želimo, da se ta institucija ohrani. Morate pa vedeti, da ima ta vlada tudi odgovornost, in da si sklicevanja na socialen dialog ne more privoščiti kot izgovora v tem smislu, da čaka z ukrepi, za katere ne samo mi, ampak tudi zunanje okolje presoja, da so nujni. To pa bi bilo neodgovorno. Mi bi se lahko mirno postavili v položaj in rekli, aha, nismo se še uskladili tega zakona v vseh detajlih, ga pač ne bomo predlagali, in si bomo vzeli še 3 mesece ida bomo usklajeni. To bi bila za to vlado in tudi za koalicijo izjemno ugodna, a neodgovorna pozicija. Treba se je vprašati, kje bo ta država čez pol leta. Ne čez eno leto, že čez pol leta, če si to pozicijo čakanja privoščimo. Torej

si je ne bomo. Takrat, ko pade zastavica, je nekatere ukrepe treba sprejeti. Vendar pa je za pomembne stvarivedno dovolj časa za pogovor. Tako da zaključujem z apelom, ki ga je že kolega Vizjak večkrat naslovil na vas. Tudi ko gre za vse 3 zakone pri spremembi pokojninskega sistema in trga dela, ne glede na to, da bodo šli naprej v proceduro, prostor za pogajanja in za dialog še vedno obstaja. Do trenutka, ko se bo dokončno glasovalo o rešitvah. Noben od teh zakonov ne gre v proceduro po skrajšanem ali po nujnem postopku. Vsi gredo po rednem postopku. Tako da je še dovolj časa za nadaljnje pogovore in usklajevanja. Vendar pa še enkrat opozarjam na to, da je tista rdeča črta, ki označuje konec nekega časa in nekega obdobja, konec leta 2012. Do takrat morajo biti ti ukrepi uveljavljeni. Teh pet korakov. Tako ali drugače narejenih. In prvi januar leta 2013, 13 je sicer nesrečna številka za nekatere, za nekatere druge je srečna, recimo za Kitajce. Jaz si želim, da je prvi januar leta 2013 tisti dan, ko bomo lahko rekli: Slovenija ni več v nevarnih vodah, umirili smo to razburkano morje, združili smo moči in to tako kot že nekajkrat doslej v svoji zgodovine, lahko spet naravnamo našo barko proti večjemu optimizmu, proti gospodarski rasti, proti povečevanju blaginje in dvignemo jadra tako, da zajamemo poln veter. Slovenija ima vse potencialne, da se premika hitreje, kot se. Še bolj ima vse potencialne za to, da ne stagnira. In še bolj ima potencialne za to, da ni v recesiji. So pa nekatere stvari, ki smo jih doslej odlašali, in jih je treba narediti. Glede na to, da smo odlašali dolgo, je zdaj tega časa manj. In si luksuza ponovnega odlašanja ne moremo več privoščiti. Naj pa bo to tudi tisti moment, ki prispeva k temu, da bomo še dodatno investirali našo energijo v to, da bomo prišli do čim večje uskladitve. Mi smo tukaj v različnih položajih. Predlagam, da to dejstvo spoštujemo. Marsikdo izmed nas, ki sedimo v vladi, bi mogoče, če bi sedel na mestu predsednika sindikata, ravnal podobno kot vi ravnate. Če bi pa kdo od vas sedel na proračunski seji vlade, ko je bilo treba uskladiti prihodke in odhodke, bi pa zagotovo ravnal podobno, kot so ravnali kolegi ministri. Naše različne pozicije določajo tudi ravnanja. Enako govorim za kolege iz gospodarstva. Če bi mi sedeli na vašem mestu, bi zagotovo velikokrat ravnali podobno in vi enako, če bi sedeli na našem mestu. teh objektivnih razlik ne bi bilo, tudi socialni dialog ne bi bil potreben. Tudi ekonomsko-socialni svet ne bi bil potreben. Bi vsi več ali manj razmišljali z enakih pozicij. Ker smo pa družba različnih posameznikov in ker imamo mehanizme, preko katerih lahko te razlike usklajujemo brez tega, da bi enemu ali drugemu stališču odrekli legitimnost, zato pa smo danes tukaj. In jaz mislim, da je današnji sestanek zelo pomemben. Apeliram pa na to, da o dejstvih razpravljamo kot o dejstvih. Lahko različno vidimo posledice, ampak sama dejstva pa bi morali gledati približno enako.